

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018–2020 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biržų rajono savivaldybės 2018–2020 metų korupcijos prevencijos programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2014 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. 2-185 „Dėl Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.

2. Programa skirta korupcijos prevencijai Biržų rajono savivaldybėje (toliau – Savivaldybė), Biržų rajono savivaldybės biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, kurių steigėja (savininkė) yra Biržų rajono savivaldybės taryba (toliau – Savivaldybės taryba), taip pat savivaldybės įmonėse, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje.

3. Programos tikslas – užtikrinti korupcijos prevenciją Savivaldybėje, Biržų rajono savivaldybės biudžetinėse ir viešosiose įstaigose bei savivaldybės įmonėse, siekti kompleksiskai šalinti neigiamas sąlygas, skatinančias korupcijos atsiradimą, siekti asmenis atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo bei kitų veiksmų, kurie didina korupcijos sklaidą Savivaldybėje, atlikimo.

4. Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos ir Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymuose.

5. Korupcija kenkia demokratijai, ekonomikai ir teisės sistemai, todėl ypač daug dėmesio turi būti skirta korupcijos apraiškų prevencijai ir neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimui, būtina ugdyti visuomenės nepakantumą šiam reiškiniui.

6. Korupcijos prevencija – korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo.

7. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, papirkimas, prekyba poveikiu, piktnaudžiavimas, kita nusikalstama veika, jei ji padaryta viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas, siekiant sau ar kitiems asmenims naudos, piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų

ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kita nusikalstama veika, kai tokios veikos padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

8. Programos strateginės kryptys – korupcijos prevencija ir antikorupcinis švietimas. Programa parengta 3 metų laikotarpiui, ją tvirtina Savivaldybės taryba.

9. Programos priemonių plane nurodytų priemonių vykdymą kontroliuoja Savivaldybės tarybos sprendimu sudaryta Biržų rajono savivaldybės Antikorupcijos komisija (toliau – Antikorupcijos komisija).

10. Programa grindžiama korupcijos prevencija, visuomenės ir Savivaldybės darbuotojų antikorupciniu švietimu ir mokymu, siekiant kompleksiskai šalinti šio neigiamo socialinio reiškimo priežastis ir sąlygas bei dirbančiųjų valstybės tarnyboje atsakomybės neišvengiamumo principu.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

11. Korupcija yra viena iš nacionalinių grėsmių valstybei ir tuo pačiu vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantis grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, iškreipiantis socialinį teisingumą, sąžiningą konkurenciją, verslo sąlygas, mažinantis ekonomikos augimą, keliantis pavojų valstybės valdymui, savivaldybės institucijų ir įstaigų stabilumui ir visuomenės moralei. Korupcija sietina su pernelyg dideliu biurokratijos ir reglamentavimo mastu, sprendimų diskrecijos ir atskaitingumo pusiausvyros nebuvimu.

12. Korupcijos atsiradimo ir egzistavimo prielaidos:

12.1. bendrosios (nedarbas, sumažinti valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų atlyginimai);

12.2. teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas, kontrolės sistemų, teisinių procedūrų ir priemonių netobulumas, profesinių elgesio kodeksų nebuvimas valstybės tarnyboje);

12.3. institucinės (netobuli darbuotojų priėmimo į tarnybą atrankos kriterijai, motyvacinės karjeros sistemos nebuvimas, nepakankamos vidaus ir išorės auditų apimtys, darbuotojų, žinančių apie korupcijos atvejus, baimė dalyvauti antikorupcinėje veikloje, nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo procesas);

12.4. visuomenės pilietiškumo stoka (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumas ir prieštaravimas, nesipriešinimas korumpuotiems valstybės tarnautojams, piliečių pasyvumas antikorupcinėje veikloje);

12.5. išorinių veiksnių įtaka (tarptautinė korupcija, susijusi su ES teikiama parama);

12.6. subjektyvūs, asmenybiniai veiksniai (savanaudiškos paskatos, galimybė pasinaudoti tarnybine padėtimi neteisėtai pasipelnant, proteguojant tam tikrus asmenis. Suprantama prigimtinė žmogaus teisė dirbti ir gauti už tai atlygį, bet netoleruotina tai daryti kitų visuomenės narių sąskaita ir socialine padėtimi).

13. Įvertinus 12 punkte nurodytus veiksnius, Savivaldybėje korupcija galima šiose veiklos srityse:

13.1. formuojant valstybės tarnautojų personalą, skiriant Savivaldybės įstaigų, kurių steigėja (savininkė) yra taryba, vadovus;

13.2. įgyvendinant teisės aktų pavestas funkcijas ir išduodant piliečiams dokumentus (leidimus, licencijas);

13.3. atliekant Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto privatizavimo, nuomos, panaudos ar kitas procedūras;

13.4. rengiant ir priimant sprendimus, nustatančius mokesčių (rinkliavų ir pan.) lengvatas;

13.5. organizuojant ir vykdant viešųjų pirkimų procedūras;

13.6. rengiant ir tvirtinant teritorijų planavimo dokumentus, vykdant Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme ir kituose teisės aktuose numatytus reikalavimus, susijusius su statybomis;

13.7. atliekant Savivaldybės įstaigų, kurių steigėja (savininkė) yra Savivaldybės taryba, auditą;

13.8. atliekant kitas viešojo administravimo ir paslaugų teikimo funkcijas.

14. Savivaldybėje veikia antikorpucinius teisės aktus atitinkanti korupcijos prevencijos sistema – vykdomi teisės aktų reikalavimai, vyksta antikorpucinis švietimas ir informavimas, sudaryta ir dirba nuolatinė Antikorpucijos komisija, atliekamas teisės aktų projektų antikorpucinis vertinimas.

15. Pagal nustatytus kriterijus įgyvendinta daugelis Biržų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2015–2017 metų programos, patvirtintos Savivaldybės tarybos 2015 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T-270, įgyvendinimo planuose nurodytų priemonių.

16. Savivaldybėje įgyvendinamos šios priemonės, padedančios kovoti su korupcija:

16.1. teisės aktų ir jų projektų vertinimas antikorpuciniu požiūriu vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatomis;

16.2. informacijos apie asmenis, siekiančius eiti pareigas Savivaldybės kontroliuojamose viešosiose ir biudžetinėse įstaigose ir Savivaldybės įmonėse teikimas;

16.3. informacijos Valstybės tarnautojų ir Juridinių asmenų registrams teikimas;

16.4. informacijos apie parengtus detaliuosius ir specialiuosius planus skelbimas Savivaldybės interneto tinklalapyje www.birzai.lt;

16.5. korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo vykdymas ir informacijos dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo rezultatų teikimas Specialiųjų tyrimų tarnybai;

16.6. informacijos apie turto privatizavimą, viešuosius pirkimus skelbimas Savivaldybės interneto tinklalapyje www.birzai.lt;

16.7. su korupcijos prevencija susijusi informacija viešai skelbiama Savivaldybės interneto tinklalapio www.birzai.lt skiltyje „Korupcijos prevencija“;

16.8. informacijos apie licencijų išdavimą, jų sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą, panaikintą licencijos galiojimą skelbimas savivaldybės tinklalapyje www.birzai.lt;

16.9. Savivaldybės interneto tinklalapio www.birzai.lt skiltyse „Naujienos“ ir „Skelbimai“ skelbiama aktuali informacija apie savivaldybės veiklą;

16.10. Savivaldybės korupcijos prevencijos programos priemonių įgyvendinimo kontrolės vykdymas. Programos įgyvendinimo priemonių vykdytojai teikia ataskaitas, kuriose nurodo Programos priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą, išvardija, kas įvykdyta.

III SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI, JŲ VERTINIMO KRITERIJAI

17. Korupcijos prevencijos programos tikslai yra:

17.1. užtikrinti antikorpucinės kontrolės ir prevencijos mechanizmo skaidrumą;

17.2. užtikrinti veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos priemonių vykdymo koordinavimą bei kontrolę;

17.3. didinti administracinių procedūrų skaidrumą;

17.4. didinti Savivaldybės veiklos viešumą;

17.5. kelti antikorupcinį sąmoningumą.

18. Programos uždaviniai yra:

18.1. siekiant užtikrinti antikorupcinės kontrolės ir prevencijos mechanizmo skaidrumą:

18.1.1. antikorupciniu požiūriu vertinti Savivaldybės teisės aktų projektus;

18.1.2. nustatyti sritis, kuriose yra didžiausia galimybė ir sąlygos atsirasti korupcijai.

18.1.3. įtraukti visuomenę į korupcijos prevenciją.

18.2. siekiant užtikrinti veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos priemonių vykdymo koordinavimą ir kontrolę:

18.2.1. stiprinti Savivaldybės administracijos padaliniams bei Savivaldybės biudžetinėms ir viešosioms įstaigoms bei kontroliuojamoms įmonėms priskirtų antikorupcinių priemonių įgyvendinimo kontrolę, jos tęstinumą;

18.3. siekiant didinti administracinių procedūrų skaidrumą:

18.3.1. didinti sprendimų ir procedūrų skaidrumą, viešumą ir atskaitingumą gyventojams, stiprinti valstybės tarnybos atsparumą korupcijai;

18.3.2. apibrėžti elgesį, prieštaraujantį teisės normoms ir palankų korupcijai.

18.4. siekiant didinti Savivaldybės veiklos viešumą:

18.4.1. viešai skelbti informaciją apie antikorupcinius veiksmus ir jų poveikį;

18.5. siekiant kelti antikorupcinį sąmoningumą:

18.5.1. skatinti antikorupcinį švietimą valstybės tarnautojams ir darbuotojams;

18.5.2. skatinti antikorupcinio švietimo programų parengimą ir diegimą Savivaldybės biudžetinėse ir viešosiose įstaigose bei kontroliuojamose įmonėse;

18.5.3. plėtoti antikorupcinį švietimą viešajame ir privačiame sektoriuose;

18.5.4. ugdyti visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą korupcijai.

19. Programos rezultatyvumas nustatomas vadovaujantis kriterijais, kurie numatyti Biržų rajono savivaldybės 2018–2020 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plane. Svarbiu programos įgyvendinimo rodikliu laikytinas išaugęs pasitikėjimas Savivaldybės institucija bei biudžetinėmis ir viešosiomis įstaigomis bei kontroliuojamomis įmonėmis.

IV SKYRIUS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

20. Programai įgyvendinti sudaromas Biržų rajono savivaldybės 2018–2020 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planas, kurio priemonių įvykdymo laikotarpis sutampa su programos įgyvendinimo pradžia ir pabaiga.

21. Programoje numatytas priemones įgyvendina Savivaldybės administracijos direktorius ir programos įgyvendinimo priemonių plane nurodyti vykdytojai.

22. Programoje numatytų priemonių vykdymą kontroliuoja Savivaldybės tarybos sudaryta Antikorupcijos komisija šios komisijos nuostatuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka.

23. Programos priemonių vykdytojai kiekvienais metais, Antikorupcijos komisijai pareikalavus, pateikia informaciją apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir rezultatų pasiekimą.

24. Antikorupcijos komisija pateiktą informaciją įvertina ir teikia tarybai programos priemonių įgyvendinimo ataskaitą. Už programos priemonių įgyvendinimą Antikorupcijos komisija atsiskaito tarybai kiekvienais metais tarybos pusmečio darbo plane nustatytais terminais.

25. Programos, įgyvendinimo priemonių plano projektą ir jų pakeitimo projektus rengia Savivaldybės administracijos darbuotojas, kuriam priskirtos funkcijos, susijusios su korupcijos prevencija. Programos įgyvendinimo priemonių plano rengime dalyvauja ir kitų Savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų bei kontroliuojamų įmonių vadovų paskirti asmenys, atsakingi už korupcijos prevenciją konkrečioje biudžetinėje ar viešojoje įstaigoje ar įmonėje.

26. Programos projektas derinamas su visais Programos vykdytojais. Programos projektas skelbiamas Savivaldybės tinklapio puslapyje www.birzai.lt skiltyje „Korupcijos prevencija“ ir taip sudaromos galimybės teikti pastabas ir pasiūlymus dėl Programos projekto visiems suinteresuotiems subjektams.

27. Programos projektas svarstomas Antikorupcijos komisijos posėdyje, vėliau teikiamas tvirtinti Savivaldybės tarybai.

28. Atsižvelgus į Antikorupcijos komisijos veiklos ir Programos įgyvendinimo ataskaitą ar sociologų tyrimų rezultatus, ar kitą reikšmingą informaciją, programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas, esant būtinumui, Savivaldybės tarybos sprendimu gali būti atnaujinti.

29. Savivaldybės institucijos, juridiniai ir fiziniai asmenys, bendruomenės ir nevyriausybinų organizacijų atstovai, gyventojai nuolat teikia savo pasiūlymus dėl programos ir priemonių plano keitimo ar/ir papildymo elektroniniu paštu savivaldybės tinklapio puslapyje www.birzai.lt skiltyje „Korupcijos prevencija“ skelbiamu elektroninio pašto adresu arba pateikia raštu Savivaldybės administracijai.

30. Pasiūlymai skelbiami Savivaldybės tinklalapio skiltyje „Korupcijos prevencija“. Kartu pateikiamas Antikorupcijos komisijos komentaras.

31. Programos rezultatyvumas nustatomas vadovaujantis kiekybės ir kokybės rodikliais:

31.1. korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymu Savivaldybės struktūriniuose padaliniuose;

31.2. įvykdytų ir neįvykdytų Programos įgyvendinimo priemonių skaičiumi;

31.3. didėjančiu nepakantumu korupcijai, t. y. anoniminių ir oficialių pranešimų apie galimus korupcinio pobūdžio nusikaltimus skaičiaus didėjimu;

31.4. didėjančiu parengtų Savivaldybės teisės aktų projektų, įvertintų antikorupcinių požiūriu, skaičiumi;

31.5. surengtų kvalifikacijos kėlimo seminarų (kursų), kitų renginių kovos su korupcija klausimais ir juose dalyvavusių darbuotojų (asmenų) skaičiumi.

32. Pagrindiniu Programos įgyvendinimo rodikliu laikytinas išaugęs pasitikėjimas Savivaldybės institucijomis, svaresnė visuomenės parama atitinkamoms antikorupcinėms iniciatyvoms.

33. Priemonių vykdytojai per vieną mėnesį nuo jiems priskirtos Programos įgyvendinimo priemonės įvykdymo termino pabaigos pateikia už Programos įgyvendinimo koordinavimą ir kontrolę atsakingam Savivaldybės administracijos darbuotojui informaciją apie priemonių įgyvendinimo eigą ir pasiektus rezultatus.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Ši programa skelbiama Savivaldybės tinklalapio puslapio www.birzai.lt skiltyje „Korupcijos prevencija“.

35. Ši programa finansuojama iš Savivaldybės biudžeto lėšų ir kitų finansavimo šaltinių. Prireikus atskiroms korupcijos prevencijos priemonėms įgyvendinti gali būti numatytas papildomas finansavimas.

36. Laukiamas programos įgyvendinimo rezultatas – užkirsti kelią atsirasti palankioms korupcijai sąlygoms Savivaldybėje, savivaldybės biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, kurių steigėja (savininkė) yra taryba, bei kontroliuojamose įmonėse, užtikrinti skaidrumą ir atvirumą vykdant viešuosius pirkimus, teritorijų ir statybų planavimą, administruojant ir teikiant kitas viešąsias paslaugas.

37. Už korupcijos prevencijos politikos įgyvendinimą, kontrolę, įskaitant šios Programos nuostatų vykdymą, metodinės pagalbos teikimą korupcijos prevencijos srityje pagal kompetenciją atsako Savivaldybės meras, Antikorupcijos komisija, Savivaldybės administracijos direktorius, visų administracijos struktūrinių padalinių vadovai, Savivaldybei pavaldžių įstaigų ir įmonių vadovai.

38. Už šios programos įgyvendinimą atsakingi asmenys, nesilaikantys šioje programoje nustatytų reikalavimų, atsako pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus.
